

ДЕТСКА ГРАДИНА „ЛЮЛЯК”
Община Пловдив ; Р-н Централен; ул., Екзарх Йосиф“№4
E-mail:liuliak@dg.plovdiv.bg

Утвърждавам
Директор :

/Вяра Данева/

ПРОГРАМА

**ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА
ДЕЦА ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ НА ДЕТСКА ГРАДИНА „ЛЮЛЯК”
ЗА УЧЕБНАТА 2021/ 2022 ГОДИНА**

Настоящата програма е приета на заседание на Педагогическия съвет с
Протокол № 9 / 13.09.2021г. и утвърдена със Заповед №РД-09-11 / 15.09.2021г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца от ДГ“Люляк“ и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование. Тя е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на децата от уязвими групи.

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца в ДГ“Люляк“, които имат необходимост от такива, съобразно техните лични интереси, потребности и нужди.

Уязвими групи в детската градина са деца, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца и ученици в риск, деца, застрашени или жертва на насилие, деца с изявени дарби, деца-сираци и полусираци, деца-бежнаци, деца от различни етнически групи и др. с други идентифицирани нужди.

Изграждането на програма за равен достъп до образование е подчинено на основните национални приоритети в посока изграждане на образователна среда за:

- разгръщането на потенциала на всяко дете личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ранна превенция на обучителни затруднения;
- включващо обучение на деца със специални образователни потребности (СОП);
- включващо обучение и социално включване на деца с девиантно поведение;
- разширяване на обхвата на институциите в предучилищното образование за осъществяване на включващо обучение и надграждане на досегашния положителен опит в тази област.

Националната програма за равен достъп до образование и личностно развитие цели осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на предучилищното възпитание и подготовка на децата, като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местните общности и страната.

II. НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ

- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030)
- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 - 2020 г.)
- Европейската социална харта / Ратифицирана със закон, приета от 38-о Народно събрание на 29.03.2000 г. - ДВ, бр. 30 от 11.04.2000 г;
- Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея (1992 г.);
- Международен пакт за граждански и политически права и Международен пакт за икономически, социални и културни права/ Издаден от Министерството на външните работи, обн. бр. 43 от 28.05.1976 г.
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010-2020г.);
- Национална стратегия на Р. България за интегриране на ромите (2012- 2020 г.);
- „Общински план за действие за интеграция на етническите групи и другите социално уязвими групи в община Пловдив за периода 2015- 2020г.“ /актуализация - реш. № 239 взето с Протокол № 8/26.05.2016 г. на общ.

- съвет - гр. Пловдив;
- Закон за защита от дискриминация;
  - Национална стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания (2016-2020 г.);
  - Закон за предучилищното и училищно образование;
  - Наредба за приобщаващото образование;
  - Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието/
Ратифицирана с указ № 508 на 17.11.1962 г.

Настоящата програма има за цел да защити и правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на децата от уязвими групи, както и ефективното прилагане на политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак „увреждане”, осигуряване на равни възможности, пълноценно и активно участие във всички области на предучилищното образование.

ДГ“Люляк” е образователна институция която спазва препоръките на Съвета на Европа, отправени към всички организации да работят активно в областта на интегрирането на хората с увреждания и уязвими групи.

Настоящият документ има за цел да подпомогне дейността на педагогическите специалисти за предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата от уязвими групи.

III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

През последните години в резултат на миграционните процеси в детските градини постъпват деца от различни националности, различни вероизповедания, с различни традиции и културни норми, както и деца със специални образователни потребности. Това налага изграждането на нов комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите - и понякога към самите себе си. Срещата с хора различия и на различните култури често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна.

В ДГ“Люляк” се предприемат политики в областта на:

- ✓ интеркултурното образование;
- ✓ умението за общуване с представители на различни култури;
- ✓ изграждане на толерантно отношение;
- ✓ повишаване квалификацията на учителите като решаващ фактор във възпитанието на децата от 3 – 7 годишна възраст.

Създават се условия за достъпна качествена грижа за децата в предучилищна възраст, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация.

При децата в предучилищна възраст се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес.

Често се прави паралел между интеркултурното образование и образованието на деца със специални образователни нужди. И в двата случая потенциалните ползи за обществото от преодоляване на пречките пред приобщаването на различните са огромни, а в същото време потенциалните рискове от игнорирането или дискриминирането биха могли да бъдат още по-сериозни.

Ключовата роля на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване: ранното образование, достъпно за всички независимо от социално-икономическия им статус и интелектуалните им умения и възможности.

Интегрирането на деца със СОП и/или хронични заболявания е свързано с изграждането на подкрепяща среда, което се явява основна дейност на детската градина за осигуряване на равен достъп и качествено образование на детето.

IV. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

- ✓ Равен достъп и приобщаване на всяко дете;
- ✓ Равнопоставеност и недопускане на дискриминация;
- ✓ Съхраняване на етнокултурното многообразие.

Създаването на подкрепяща среда за социализиране, обучение и възпитание завсички деца, която да включва:

- изграждане на достъпна архитектурна среда;
- сформирание на екип от специалисти, в зависимост от потребностите на децата;
- извършване на диагностична и консултативна дейност;
- обогатяване на МТБ със специални учебно-технически средства и апаратура;
- изготвяне на индивидуални образователни програми;
- формиране на положителни нагласи към включващо обучение в различните общности - педагогически специалисти, деца и родители.

V. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Цел на програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата от уязвимите групи е да се осигурят условия, даващи възможност на всички деца да се обучават заедно в групата и да участват заедно в дейностите на детската градина, независимо от техните способности, увреждания, заболявания, убеждения, етническа принадлежност, майчин език и т.н.

Приобщаването е процес на постоянно търсене на все по-добри начини за осъществяване на образованието, за да се отговори адекватно на разнообразието на обучаваните. В този план различията се приемат позитивно като стимул за подобряване на образованието на деца и възрастни.

Приобщаването е разкриване и отстраняване на бариерите. То включва събиране и оценка на информацията от различни източници, за да се планира и усъвършенства политиката и практиката на приобщаването. За стимулиране на творческия потенциали решаване на проблемите се използват различни свидетелства.

Приобщаването е присъствие, участие и успех за всички участници в предучилищното образование.

Системното и рационално организирано приобщаващо образование се основава на следните принципи:

- ✓ подкрепа на самостоятелната активност на детето;
- ✓ активно участие в образователния процес;
- ✓ вариативност при организацията на обучението и възпитанието;
- ✓ партньорски отношения с родителите;
- ✓ динамично развитие на образователния модел в детската градина.

Целите могат да се обобщят:

- ✓ Пълноценна социализация на деца със специални образователни потребности, с

- физически и ментални увреждания и от етническите малцинства.
- ✓ Гарантиране на равен достъп до качествено образование за децата със специални образователни потребности, с физически и ментални увреждания и от етническите малцинства.
  - ✓ Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.
  - ✓ Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата от етническите малцинства.

VI. ЗАДАЧИ

Основните задачи са свързани с обезпечаване на необходимите условия за приобщаващо образование:

- Създаване на културно-образователна среда, чрез обогатяване на МТБ;
- Повишаване квалификацията за работа с деца със СОП;
- Партньорство с родителите и общността.

VII. МЕРКИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЩА И ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ

I. Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие

1. Ранно оценяване развитието на детето и на риска от обучителни затруднения.
2. Определяне на необходимост от допълнителна подкрепа за децата, които не владеят български език.
3. Провеждане на скрининг тест за 3 – 3,6 год. деца/ след адаптация
4. Извършване на оценка на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа.

II. Осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие в детската градина

1. Гарантиране участие и изява на всички ученици в ДГ.
2. Включване в дейности за ранно оценяване, с оглед превенция на обучителните затруднения.
3. Организиране на дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения, занимания по интереси, участие в проекти, програми, форуми и в други изяви.
4. Поощряване с морални и материални награди.
5. Изготвяне на анализ и оценка на индивидуалните потребности на децата, с цел установяване на необходимост от допълнителна подкрепа.
6. Изготвяне на индивидуален план за действие в случаите на необходимост.
7. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти.

III. Изграждане на позитивен психологически климат

1. Създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес.
2. Предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за

преодоляване на проблемното поведение на децата.

3. Организиране на дейности за превенция на агресията и мотивация за преодоляване на проблемното поведение.

4. Прилагане на координирани и последователни усилия за осигуряване на благоприятна образователна среда и своевременно решаване на възникнали конфликти.

5. Поддържане на непрекъсната връзка и взаимодействие с родителите на децата за справяне с проблемното им поведение и приобщаване към средата на детската градина.

6. При случаи на неизпълнение на задълженията, оказани в ЗПУО, след изчерпване на всички механизми на въздействие се налагат санкции според конкретния случай.

IV. Мерки за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата

1. Оценяване на индивидуалните потребности на детето за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие.
2. Издаване на заповед от директора за сформирание на Екип, който да изготви оценка на индивидуалните потребности на детет, в съответствие с чл. 22 и чл. 187 от ЗПУО.
3. Оценката на индивидуалните потребности се извършва от следните специалисти: психолог, логопед и ресурсен учител, в зависимост от конкретния случай.
4. Оценката на индивидуалните потребности се извършва в срок от един до един месец от началото на учебната година, при установяване на такава необходимост.
5. Оценката се извършва съобразно определена рамка за оценка на индивидуалните потребности.
6. При несъгласие с оценката, родителят има право да подаде заявление до Директора на Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование /РЦПППО/ за повторна оценка на индивидуалните потребности.
7. При несъгласие на родителя за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие, директорът писмено уведомява съответния отдел за Закрила на детето с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето.
8. Допълнителна подкрепа за личностно развитие се осигурява и предоставя съгласно план за подкрепа на детето, след извършена оценка на индивидуалните потребности на детето.

V. Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие

1. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигурява от ДГ.

2. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се реализира чрез план за подкрепа на детето.

ДГ“Люляк“ предоставя условия за равен достъп до образование, чрез осигуряване на достъпна архитектурна и физическа среда.

4. ДГ изгражда при необходимост специализирана подкрепяща среда.

5. ДГ предоставя достъпни средства за информация и комуникация.

6. ДГ осигурява възможност за гъвкава и динамична организация на средата, според различните потребности на децата.

IV. Екип за подкрепа за личностно развитие на дете

- 1.** Екипът за подкрепа за личностно развитие се създава със заповед на директора за конкретно дете със СОП, с изявени дарби или в риск за всяка учебна година.
- 2.** В екипа участват: психолог, логопед, ресурсен учител/специален педагог, както и други специалисти, според индивидуалните потребности на детето.
- 3.** Екипът осъществява дейностите по допълнителната подкрепа за личностно развитие на детето.
- 4.** Екипът за подкрепа за личностно развитие изготвя два пъти годишно доклад до Директора, съдържащ оценка за развитието на детето, за постигнатите цели и за резултатите от обучението, за използваните педагогически средства и методи на рабо

VII. ДЕЙНОСТИ ЗА РЕЗЛИЗИРАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Оперативни цели	Дейности	Срок за изпълнение	Очаквани резултати	Отговаря
Подобряване интериора в ресурсните кабинети за оказване на допълнителна подкрепа на деца със СОП	Осъществяване на индивидуална работа	Учебната 2021/2022 година	Обогатяване на образователната среда със специализирано оборудване, технически средства и дидактически материали	Директор
Определяне на координатор за осигуряване на подкрепа за личностно развитие	Организира и координира процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със СОП и обучителни трудовности, деца в риск, надарени деца и др.	м. 09.21г.	Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП и обучителни трудовности, деца в риск, надарени деца и др.	Директор
Създаване на екип за подкрепа на личностно развитие за всяко дете или ученик в случай на потребност от предоставяне на допълнителна подкрепа	<ul style="list-style-type: none"> - Идентифициране на силните страни на детето; - Извършване оценка на индивидуалните потребности; - Изготвяне и реализиране на индивидуален план за подкрепа; - Извършване наблюдения и оценка за развитие на всеки конкретен случай; - Изпълнява и други функции, предвидени по държавния образователен стандарт за приобщаващото образование 	Учебната 2021/2022 година	Оказване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици: <ul style="list-style-type: none"> - със специални образователни потребности; - в риск; - с изявени дарби; - с хронични заболявания; 	Директор

Осигуряване на специалисти спрямо индивидуалните потребности на децата	Изготвяне на Заявление - образец № 2 до РЦПППО; Получаване на уведомително писмо от РЦПППО за определения екип специалисти;	Учебната 2021/2022 година	Оказване на специализирана помощ, подкрепа на детето и семейството. Консултиране на родителите.	Директор
Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие	<ul style="list-style-type: none"> -Осъществяване на екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти; -Провеждане на дейности по интереси; -Сформиране на вокална група и група по хореография; - Грижа за здравето; - Поощряване с награди; - Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; - Превенция на обучителните затруднения; - Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; -Изготвяне на план за подкрепа на детето; -Допълнително обучение по ОН – БЕЛ за деца с необходимости; 	Учебната 2021/2022 година	Създаване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на децата	Директор Координатор Учители Педагогически специалисти

Идентифициране на деца, които се нуждаят от допълнителна подкрепа	-Анализ на информацията от наблюдение на цялостната дейност на и развитие на всяко дете; -Съвместна дейност с родителите;	Учебната 2020/2021 година	Регистриране на деца на които е необходимо да се оказва допълнителна подкрепа	Координатор Учители
Изграждане на позитивен психологически климат	-Провеждане на различни дейности за екипна работа и групова сплотеност; -Оказване на диференцирана грижа за всички деца, създаване на доверие, сигурност и защита; -Отбелязване на Ден на толерантността; -Предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на децата; -Организиране на дейности за превенция на агресията и мотивация за преодоляване на проблемното поведение; -Поддържане на непрекъсната връзка и взаимодействие с родителите на децата за справяне с проблемното им поведение и приобщаване към средата на ДГ;	Учебната 2020/2021 година 16.11.21	Създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес	Директор Учители Координационен съвет по превенция на насилието

Активно съдействие и подкрепа за професионално развитие на педагогическите специалисти	-Квалификация на учителите и непедагогическия персонална тема: „Практически насоки към учителите за работа с деца и ученици с емоционални поведенчески разстройства“ - запознаване с добри практики и работещи модели и технологии.	м. 11. 2021	Компетентни учители и педагогически специалисти, които да взаимодействат активно с местната общност.	Директор
Стимулиране на личностни изяви на деца от уязвими групи	-Участие на деца от уязвими групи в състезания, конкурси и др. -Индивидуална работа с деца от уязвими групи;	Учебната 2020/2021 година	Развиване на личностния потенциал на децата	Учители
Профилактика на отпадането на деца и ученици от училище	Съвместни дейности с МКБППМН	Учебната 2020/2021 година	Намален брой отпадащи ученици	МКБППМН Директор Психолог Педагогически специалисти Учители